

Před-mět a jeho „periferie“

V případě našich myšlenkových (intelektuálních) „intencí“ se setkáváme se zjevem poněkud připomínajícím naše vidění: když něco vidíme (a víme, že to vidíme), zahlédneme v periférii toho viděného ještě leccos dalšího, aniž bychom se na to cíleně soustřeďovali. (Mluvíme o tzv. periferním vidění.) A vskutku je tu jistá obdoba, i když jde o něco docela jiného, protože jde jednak o asociace, jednak o pojmové souvislosti. To, jak nás při myšlení na něco určitého napadá myšlenka nějak odlišná, jiná, někdy i jiného druhu, je něco naprosto odlišného od toho, když si při myšlení na nějakého člověka vzpomeneme na jeho manželku nebo děti, nebo na někoho, s kým se často setkával (a my jsme to registrovali), atd. Trochu to souvisí i s rozdílem mezi okolím a osvětím (do osvětí náleží i to, co v danou chvíli v okolí není k dispozici, např. když liška nebo sova číhá na kořist nebo ji hledá a „vyhlíží“. Představa, že „před-mětem“ může být něco jakoby o sobě vzatého, je mylná. Pro nažraného a líného tygra není ani zvíře, které obvykle loví (např. mládě antilopy) „předmětem“, hodným zájmu, navzdory své aktuální prezenci. (Možná, že tak nějak to může vypadat i při chemických reakcích: nejde jen o to, že je nablízku nějaká volná valence, ale v málo ionizovaném prostředí si možná atomy své partnery dokonce vybírají!)

(Písek, 151118-2.)

[Upravený a doplněný zápis 151116-1. Pozn. red.]